

SINT-NIKLAAS, STAND VAN ZAKEN

LOBBENSTAD

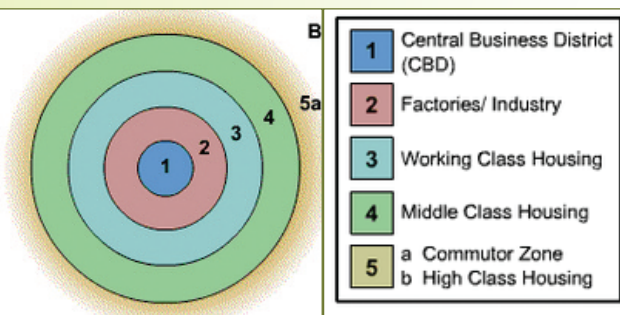
In haar Beleidsprogramma 2019 – 2024 kondigde het stadsbestuur van Sint-Niklaas aan, het 'Lobbenstadmodel te verankeren en afdwingbaar maken'. Zie punt 11 in dit beleidsprogramma.

Wij vragen ons af hoever het staat met deze erg ambitieuze doelstellingen van 'verankeren en afdwingbaar maken'. Tegen het einde van dit jaar zit het stadsbestuur van Sint-Niklaas halfweg haar termijn. De tijd dringt dus.

Wat is het lobbenstadmodel?

Het lobbenstadmodel is ontwikkeld als reactie op de **concentrische groei van steden**, die als verstikkend werd ervaren.

Concentrisch betekent dat het gaat om verschillende cirkels met eenzelfde middelpunt.

Model van een concentrische stad volgens Burgess

Hieronder een beeld van het tuinstadmodel

*De ideale structuur voor een leefbare stad gelijkt op een blad met **grote lobben**. De 'tuinstad', de 'concentrische stad' en de 'bandstad' zijn 'concepten' met vooral **ecologische nadelen**.*

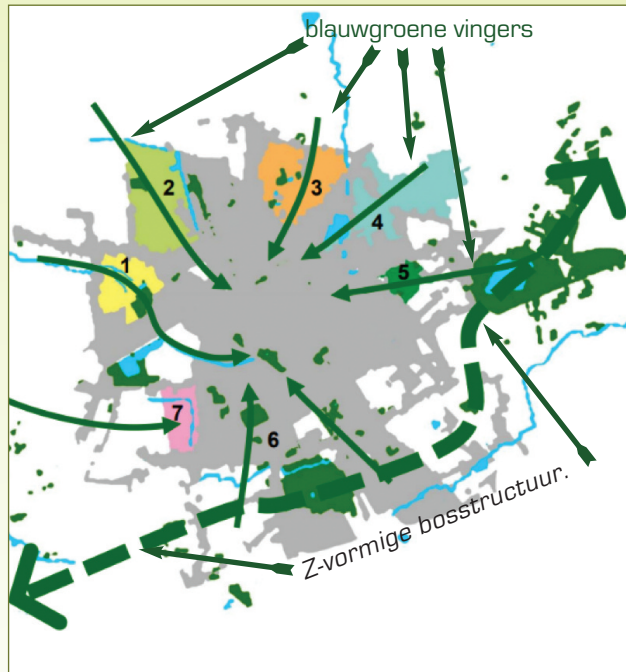
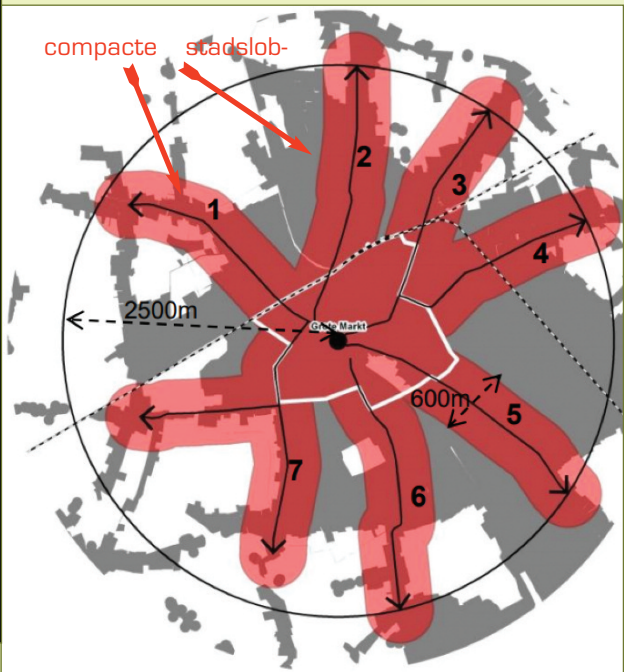
In de **lobbenstad** wordt de stadskern uitgebreid volgens een radiale structuur van **compacte stadslobben** met daartussen een netwerk van blauwgroene vingers die de natuur tot in het hart van de stad brengen.

Ze zijn ook aantrekkelijk om recreatieve functies en voet- en fietspaden in onder te brengen en vangen het overtollig hemelwater op.

De blauwgroene vingers hebben ook een **gunstige invloed op het stadsklimaat**. Ze zorgen voor verkoeling en ventilatie. In de lobbenstad zijn de stedelijke lobben niet langer dan 2500m op 600m breedte.

Zo ben je op maximum een kwartier fietsen in het stadscentrum en ligt het groen op loopafstand. Tevens zijn netten van stadsverwarming, openbaar vervoer, riolering, ... gemakkelijker en goedkoper aan te leggen aangezien ze gebundeld kunnen worden.

Elke stedelijk lob wordt gedragen door het openbaar vervoer en fietslanen. Elke blauwgroene vinger wordt gedragen door water(partijen).

Links: Zeven stadslobben waarin het beleid van verdichting, mobiliteit in combinatie met (rechts) zeven penetrerende groen-blauwe assen. De dikke groene pijl verwijst naar de Z-vormige bosstructuur.

Essentieel in alle literatuur over de lobbenstad is dat al de belangrijke publieke functies (bibliotheek, schouwburg, zwembad, cultuurcentrum, sporthal, ziekenhuis,) **centraal** in een lobbenstad aanwezig zijn.

Alleen zo zijn deze vanuit elke stedelijke lob snel en gemakkelijk te bereiken met de fiets en met openbaar vervoer.

Verhuis je deze functies naar buiten, dan liggen ze voor een groot deel van de stedelingen te ver weg, en neemt men er de auto naar toe.

Ga naar de website www.sint-niklaas.be en zoek daar 'lobbenstad', dan kan je het onderzoeksrapport (maart 2014) raadplegen. Vandaag, zeven jaar later, stelt zich de vraag naar de stand van realisatie.

Wat is de stand van zaken met de lobbenstad?

Hierbij stellen we een aantal heel concrete vragen eigen aan de ruimtelijke planning. Dit vanuit logische stappen in dit vakgebied, met name: **1** inzicht, **2** visie, **3** concept, **4** instrumenten en **5** kansen.

1 – INZICHT Ruimte en kwaliteit van de ruimte zijn een schaars goed. Willen we die schaarse ruimte vrijwaren en de ruimtelijke kwaliteiten realiseren, dan is in de eerste plaats inzicht in de ruimte en de ruimtelijke veranderingen nodig. Denk bijvoorbeeld aan de groei van de bevolking. Van 2017 tot 2035 worden bijna **9.000** bijkomende inwoners verwacht in Sint-Niklaas. Naar ruimtegebruik toe gaat het om ruim **3.600** bijkomende woongelegenheden, of zowat heel Sinaai.

Bron: statistiek Vlaanderen, Vlaamse gemeentelijke demografische vooruitzichten 2018 - 2035. Voor Sint-Niklaas.

1 januari	Sint-Niklaas												
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2030	2035
Aantal inwoners	76.028	76.677	77.316	77.969	78.612	79.211	79.788	80.332	80.866	81.370	81.847	83.170	84.985
Groei (2017=100)	100,0	100,9	101,7	102,6	103,4	104,2	104,9	105,7	106,4	107,0	107,7	109,4	111,8

uit onderzoeksrapport (maart 2014)

Klimaatneutraal worden vanuit het principe : *denk globaal, handel lokaal.*

De invulling ervan kan als volgt aangepakt worden: gefaseerd in kleine stappen en passend op alle schaalniveaus tegelijk.

-- **Macro**, de lobbenstad als concept op **grotere schaal** van de stadskern en omgeving. Zie het onderzoeksrapport (maart 2014) van de stad.

-- **Meso**, de stadswal als blauw-groen streefbeeld die de stadskern 'omarmt'; zie hierboven.

-- **Micro**, bijvoorbeeld de **Spoorweglaan**, als weg met vier rijstroken. Deze kan voor de helft omgevormd worden tot woonerf aan de woningzijde. Zie rechts en hieronder.

Vragen hierbij:

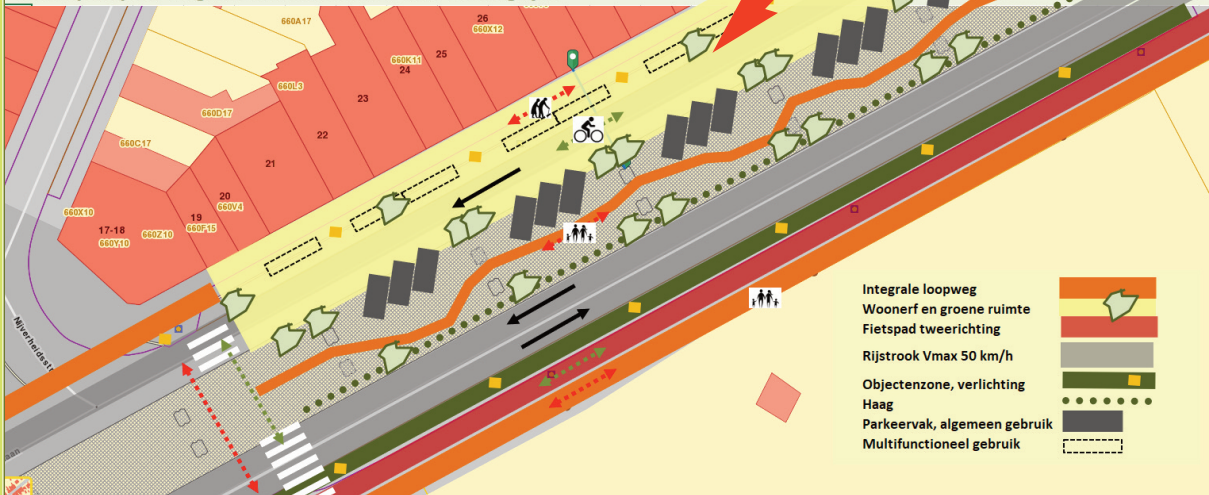
- Heeft het bestuur een voldoende goed zicht op alle - toenemende - ruimtevragen?
- Hoe verzoen je die met de enorme ruimtevraag om de lobbenstad te realiseren, zeg maar, om duurzame en klimaatneutrale ruimte te scheppen?

2 - VISIE De stad verder ontwikkelen én tegelijk vergroenen, dat is de grote uitdaging. In punt 11, 2e van genoemd beleidsprogramma schetst de stad volgende visie: De visie op stad en buitengebied houdt rekening met de ligging, draagkracht van de omgeving en de noden van de buurt. Ze wordt verankerd in een Beleidsplan Ruimte Sint-Niklaas (BR), ter vervanging van het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan (GRS). Hopelijk nog voor

Visie: klimaatneutrale stad, beleefbare ruimte, betonstop in publiek domein

Concept: Spoorweglaan wordt woonerf aan woningzijde

2025, want pas dan kan je spreken van een 'verankeren en afdwingbaar maken' van een vernieuwend ruimtelijk beleid.

- Wat is de stand van zaken van de opmaak van dit BR?
- Wanneer wordt de vervanging van het GRS voorzien?

3 – CONCEPT Sedert omstreeks 1850, heeft men ruimtelijke visies vertaald in ruimtelijke concepten (zie: O6 AZN Parklaanalternatief (hetgroenewaasland.be)). In recente, heel concrete planningsvraagstukken is er nog bitter weinig van dat nieuwe ruimtelijk concept te merken dat met de lobbenstad wordt nagestreefd. Denk maar aan de verhuizing van AZ Nikolaas, het ontwerp van de Mercatorknoop. En of waar en hoe voorzien we de naar schatting 3.600 bijkomende woongelegenheden.

- Hoe ziet het bestuur het globaal ruimtelijk concept van de lobbenstad en hoe ziet ze dat (gefaiseerd) toegepast in de praktijk?

4 – INSTRUMENTEN Nu de betonstop, sinds kort de bouwshift, weerom afgezwakt lijkt te zijn door onbetaalbare rekeningen voor de gemeenten met planschaderegelingen, lijkt de klimaatneutrale inrichting van de leefomgeving nog ver weg. Daar is geen budget voor.

- Welke instrumenten denkt het bestuur te gaan inzetten om het tij te kunnen keren, om de beoefde beleidsdoelstellingen inzake duurzaamheid daadwerkelijk te halen...?

5 – KANSEN Er zijn veel vragen die nog onvoldoende beantwoord werden, wil er sprake van zijn om tegen 2025 de daad bij het woord te voegen. Wij vrezen dat deze heel bondig geschetste stappen in de ruimtelijke planning nog verre van voldoende invulling kregen, wil er sprake zijn van de lobbenstad verankeren en afdwingbaar maken. Met de hulp van kansenkaarten kan een noodzakelijk creatief proces in gang gezet worden.

- Heeft het bestuur eraan gedacht om 'kansenkaarten' op te (laten) maken?

Inzake kansen voor realisatie van de lobbenstad, stellen we in volgend nummer -heel summier- een kansenkaart voor van Puyenbeke en de omgeving.

Gewestplan - Ruimtelijk Structuurplan - Beleidsplan Ruimte - Lobbenstad

Er is één zekerheid over de ruimte: het is een schaars goed. Dat zet ons samenleven onder druk. Nochtans wordt er al veel jaren aan de ruimtelijke orde gewerkt, zonder dat die orde helemaal gerealiseerd wordt. Dus is er nog één zekerheid over de ruimtelijke plannen: ze worden nooit gerealiseerd zoals ze zijn uitgetekend. Wie gelooft er nog in, dat de lobbenstad gerealiseerd zal worden, gelet op volgende inzichten in ruimtelijke plannen?

– **Het Gewestplan (1978)** is een bestemmingsplan, dat tot op perceelsniveau de rol aangeeft van de ieder perceel. Inmiddels is dit verouderde plan al ferm uitgehold: vooral landbouw en 's lands natuurschoon verdwijnen elke dag.

– **De Ruimtelijke Structuurplannen** op Vlaams, provinciaal en gemeentelijk en niveau (1996 - 2004) geven de relatie en de rol aan van nederzettingen (woonkernen, centrumgebieden, bedrijventerreinen), buitengebieden (landbouw, natuur) en lijninfrastructuren (wegen, spoorlijnen, pijpleidingen, bevaarbare waterlopen...). Maar van **ecologische netwerken** is er niet veel opgenomen in deze plannen.

– Met de opmaak van het **Beleidsplan Ruimte** wil men vanuit een strategische visie en beleidskaders naar acties toewerken om meer greep te krijgen op de ruimtevragen, de samenhang ertussen en het versterken en behouden van ruimtelijke kwaliteiten. Het Lobbenstadmodel kan als onderdeel van het Beleidsplan Ruimte gezien worden. Het is een strategische visie van een woonecologisch denken. Nu moeten de beleidskaders hiervoor ingevuld worden en vervolgens de acties, zoals verordeningen, masterplannen, RUPs, groenactieplan, mobiliteitsplan...

Wil men toch veel meer ruimtelijke kwaliteiten, strategische doelstellingen, of wat ook realiseren, dan zal er bij hoogdringendheid een tandje moeten bijgestoken worden in het omgevingsbeleid. Het stadsbestuur heeft nog goed drie jaar de tijd om het lobbenstadmodel te verankeren en afdwingbaar te maken.

Fred Van Remoortel